

KOMENDA GŁÓWNA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

ZATWIERDZIŁ

Zastępca Komendanta Głównego
Państwowej Straży Pożarnej

PROGRAM SZKOLENIA SPECJALISTYCZNEGO Z TECHNIK I TAKTYKI POSZUKIWAŃ Z WYKORZYSTANIEM PSÓW RATOWNICZYCH

tekst ujednolicony

Warszawa, 31 grudnia 2025 r.

Treści niniejszego programu, zatwierdzonego przez Komendanta Głównego PSP w dniu 16 stycznia 2017 roku, zostały ujednolicone ze względu na zmiany wprowadzone w „Zasadach organizacji nadzoru dydaktycznego nad realizacją programów kształcenia i szkolenia zatwierdzonych przez komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej” w dniu 31 grudnia 2025 r.

Opracowanie merytoryczne:

- st. bryg. Sławomir Wojta – KM PSP Nowy Sącz
- mł. bryg. Dariusz Ruchała – SA PSP Kraków
- asp. Joanna Pulit – SA PSP Kraków

Konsultacja metodyczna:

- Biuro Edukacji KG PSP

Ilekoć w dokumencie znajduje się zapis „utracił moc” oznacza to, że stało się to na podstawie „Zasad organizacji nadzoru dydaktycznego nad realizacją programów kształcenia i szkolenia zatwierdzonych przez komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej”. Tym samym aktualnych wytycznych należy szukać z załączniku nr 10 poz. 12.

Niniejszy program powstał na podstawie ewaluacji „Programu szkolenia z technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych” zatwierdzonego przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w 2015 r. i zastępuje wyżej wymieniony program.

Spis treści

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZE.....	4
1. Cel szkolenia	4
2. Sylwetka absolwenta	4
3. Warunki przyjęcia na szkolenie	4
II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO	6
1. Organizacja szkolenia.....	6
2. Zalecenia i wskazówki metodyczne	7
3. Plan nauczania	9
III. TREŚCI KSZTAŁCENIA	10
1. I część szkolenia	10
2. II część szkolenia	14
IV. LITERATURA.....	18
V. AKTY PRAWNE	18
VI. ZAŁĄCZNIKI	19

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZE

1. Cel szkolenia

Celem szkolenia jest przygotowanie przewodników psów ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej do udziału w akcjach poszukiwawczo-ratowniczych po katastrofach budowlanych oraz poszukiwaniach osób zaginionych w terenie.

2. Sylwetka absolwenta

Po ukończeniu szkolenia słuchacz powinien:

- a) w sferze poznawczej:
 - wskazywać podstawy prawne dotyczące prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych;
 - wymieniać sprzęt wykorzystywany w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych;
 - omawiać techniki i taktykę poszukiwań osób zasypanych po katastrofach i awariach budowlanych;
 - omawiać techniki i taktykę poszukiwań osób zaginionych w terenie;
 - omawiać zasady BHP oraz podstawowe zagrożenia związane z przeszukiwanym środowiskiem;
 - omawiać zasady BHP oraz podstawowe zagrożenia związane z działaniami technikami ratowniczymi;
 - wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zespołów z psami ratowniczymi;
 - wymieniać sprzęt wykorzystywany w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych z psami;
 - wyjaśniać teorię powstawania i rozchodzenia się zapachów;
 - omawiać techniki i taktykę poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych;
- b) w sferze praktycznej:
 - dobierać i przygotowywać niezbędny sprzęt w zależności od rodzaju poszukiwań;
 - wykorzystywać kierunek wiatru podczas działań poszukiwawczych;
 - stosować odpowiednią metodę i taktykę poszukiwań;
 - stosować zasady BHP w trakcie działań poszukiwawczych;
 - rozpoznawać zagrożenia podczas prowadzonych działań poszukiwawczo-ratowniczych;
- c) w sferze motywacyjnej, mieć ukształtowane postawy:
 - odpowiedzialności za powierzonego psa;
 - odpowiedzialności za prowadzone działania poszukiwawcze;
 - przestrzegania zasad etyki i humanitaryzmu podczas działań z wykorzystaniem psów;
 - minimalizowania zagrożeń związanych z działaniami poszukiwawczymi.

3. Warunki przyjęcia na szkolenie

Warunkiem przyjęcia na szkolenie jest skierowanie, którego wzór określa załącznik nr:

- 1. dla strażaka PSP i OSP,
- 2. dla osoby nie będącej członkiem jednostki krajowego systemu ratowniczo-

gaśniczego,

- 3. dla ratownika sgpr poziomu gotowości B i C, którzy przewidziany jest do pełnienia funkcji dowódcy zespołu poszukiwawczego (koordynator pracy psów), potwierdzające określone w skierowaniu wymagania.

Ponadto:

- d) Uczestnik szkolenia musi być wyposażony w sprzęt ochrony osobistej:
 - kask ochronny,
 - rękawice ochronne,
 - odzież przeciwdeszczową,
 - latarkę,
 - buty do działania na gruzowisku,
 - buty do działania w terenie,
 - plecak, przybory do pisania,
 - kompas i odbiornik GPS.
- e) Pies powinien być wyposażony w ekwipunek do szkolenia:
 - smycz,
 - obrozę,
 - szorki,
 - zabawki / aporty,
 - miskę,
 - odpowiedni zapas karmy,
 - pojemnik na wodę.
- f) Zaleca się, aby każdy uczestnik posiadał ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej psa.
- g) Od uczestnika szkolenia przewidzianego do pełnienia funkcji dowódcy zespołu poszukiwawczych (koordynatorów pracy psów) wymagane jest:
 - wyposażenia osobistego ratownika sgpr,
 - odzieży przeciwdeszczowej,
 - latarki,
 - butów do działania w terenie,
 - plecaka,
 - przyborów do pisania,
 - kompasu i odbiornika GPS.

4. Kwalifikacje zawodowe

Ukończenie szkolenia uprawnia uczestnika do przystąpienia z psem do egzaminu specjalności ratowniczej klasy „I”.

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja szkolenia

- a. Szkolenie organizowane jest przez Szkołę Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, wiodącą w zakresie działań poszukiwawczo-ratowniczych.
- b. Dopuszcza się realizację szkolenia przez ośrodki szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej na bazie jednostek ratowniczo-gaśniczych, w których funkcjonuje grupa poszukiwawczo-ratownicza (SGPR) poziomu gotowości operacyjnej C, pod nadzorem dydaktycznym prowadzonym przez SA PSP w Krakowie.
- c. Organizator szkolenia musi dysponować obiektem poligonowym spełniającym wymagania dla obiektów, na których przeprowadza się egzaminy dla zespołów ratowniczych z psami, określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie psów używanych w akcjach ratowniczych.
- d. Szkolenie składa się z dwóch części:
 - I część dotyczy zasad organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych na poziomie specjalistycznym,
 - II część obejmuje zagadnienia związane z technikami i taktyką poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych.
- e. Strażacy ratownicy sgpr (poziom gotowości C), którzy ukończyli szkolenie specjalistyczne ratownika sgpr lub równorzędne są zwolnieni z uczestnictwa w I części szkolenia. Zaświadczenia wystawiane dla takich absolwentów zawierają na odwrocie jedynie Plan nauczania część II.
- f. W sytuacji, gdy w szkoleniu uczestniczyć będą wyłącznie osoby wymienione w punkcie e, organizator szkolenia nie realizuje części I szkolenia.
- g. Podstawą organizacji procesu dydaktycznego jest plan nauczania. Podstawową formą nauczania jest lekcja, której odpowiada jedna godzina dydaktyczna trwająca 45 minut. W przypadku zajęć praktycznych dopuszcza się łączenie jednostek lekcyjnych.
- h. Na realizację programu szkolenia przewidziano:
 - dla części I szkolenia **9 godzin dydaktycznych**, w tym:
 - zajęcia teoretyczne – 9 godzin dydaktycznych,
 - dla części II szkolenia **34 godziny dydaktyczne**, w tym:
 - zajęcia teoretyczne – 11 godzin dydaktycznych,
 - zajęcia praktyczne – 22 godziny dydaktyczne,
 - test końcowy – 1 godzina dydaktyczna.
- i. W przypadku realizacji I części szkolenia, musi być ona zaplanowana w całości w pierwszym dniu szkolenia.
- j. Zajęcia mogą prowadzić instruktorzy szkolenia psów ratowniczych oraz osoby posiadające doświadczenie zawodowe w zakresie tematyki objętej szkoleniem.
- k. Osobą odpowiedzialną za prawidłową realizację szkolenia jest kierownik szkolenia. Do jego zadań należy:
 - dobór kadry dydaktycznej,
 - opracowanie szczegółowego planu szkolenia,
 - przygotowanie stanowisk i obiektów szkoleniowych,

- przygotowanie sprzętu niezbędnego do realizacji zajęć,
 - utracić moc,
 - prowadzenie nadzoru nad realizacją programu szkolenia,
 - przygotowanie dokumentacji szkoleniowej.
- l. Warunkiem ukończenia szkolenia przez słuchacza, który został przyjęty na szkolenie zgodnie z kartą skierowania nr 1 lub 2 jest:
- obecność na minimum 90% zajęć dydaktycznych,
 - zaliczenie czynności określonych w karcie umiejętności (minimum 75% punktów możliwych do otrzymania w karcie umiejętności (30 pkt.), z uwzględnieniem pkt. n.),
 - zaliczenie testu końcowego.
- m. Warunkiem ukończenia szkolenia przez słuchacza, który został przyjęty na szkolenie zgodnie z kartą skierowania nr 3. jest
- obecność na minimum 90% zajęć dydaktycznych,
 - zaliczenie testu końcowego.
- n. Test końcowy składa się z 24 zadań otwartych. Zadania oceniane są w skali 0 – 1. Punkty uzyskane z testu wpisywane są do karty umiejętności (załącznik nr 4).
- o. Test końcowy zostaje zaliczony w przypadku uzyskania minimum 50% możliwych do otrzymania punktów (12 pkt.)
- p. W razie nieuzyskania zaliczenia z testu końcowego, słuchacz może do niego przystąpić w terminie poprawkowym wyznaczonym przez organizatora szkolenia.
- q. Test poprawkowy przeprowadza się zgodnie z zasadami określonymi w lit. n.
- r. Słuchacz, który nie spełnił któregoś z warunków określonych w pkt l. lub m. musi przystąpić do szkolenia ponownie.
- s. Słuchacz, który spełnił warunek określony w pkt. l., otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, zgodne ze wzorem zawartym w załączniku nr 5.
- t. Słuchacz, który spełnił warunek określony w pkt. m., otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, zgodne ze wzorem zawartym w załączniku nr 6.

2. Zalecenia i wskazówki metodyczne

- a. Zajęcia teoretyczne powinny być organizowane dla całej grupy słuchaczy.
- b. Zajęcia praktyczne należy prowadzić z grupą słuchaczy liczącą nie więcej niż 6 osób.
- c. utracić moc.
- d. Prowadzący zajęcia, w trakcie realizacji tematów przewidzianych w planie nauczania powinni zwracać szczególną uwagę na:
 - poprawną terminologię,
 - kompletne wyposażenie przewodnika i psa,
 - wykorzystywanie do ćwiczeń tylko sprzętu sprawnego pod względem technicznym,
 - poprawne wykonywanie czynności,
 - kształtowanie pożądanych umiejętności oraz koniecznych nawyków.
- e. W trakcie szkolenia powinna być dokonywana ocena osiągnięć słuchaczy. Zaleca się stosowanie takich metod kontroli osiągnięć, jak pytania ustne i zadania praktyczne.

- f. W ocenianiu bieżącym dopuszcza się indywidualizację wynikającą ze specyfiki szkolenia i indywidualnych koncepcji dydaktycznych prowadzącego.
- g. Zajęcia teoretyczne powinny być realizowane w pomieszczeniach zapewniających odpowiednie warunki higieny szkolnej oraz wyposażonych zarówno w proste, jak i techniczne środki dydaktyczne, a także odpowiednie warunki do przebywania psów.
- h. Zajęcia praktyczne powinny odbywać się w miejscach, które umożliwiają ich sprawną i bezpieczną realizację.
- i. Zajęcia praktyczne należy poprzedzić odprawą organizacyjną, którą prowadzi instruktor. Celem odprawy jest zapoznanie słuchaczy z tematyką i celem ćwiczeń oraz omówienie ich przebiegu.
- j. W toku ćwiczeń instruktor kontroluje poprawność wykonania powierzonych zadań, a w razie zauważenia nieprawidłowości, na bieżąco koryguje błędy w ramach instruktażu indywidualnego bądź grupowego. W instruktażu końcowym prowadzący powinien podsumować zajęcia, przeanalizować najczęściej popełniane błędy, wskazać ich źródło oraz sposób prawidłowego wykonania czynności.
- k. Zajęcia praktyczne należy prowadzić na obiektach naturalnych (np. obszary leśne) oraz sztucznych (np. gruzowiska).

3. Plan nauczania

1. I część szkolenia

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Organizacja i funkcjonowanie specjalistycznych grup poszukiwawczo-ratowniczych	1	-	1
2.	Awarie i katastrofy budowlane	2	-	2
3.	Taktyka działań poszukiwawczo-ratowniczych w przypadku katastrofy budowlanej	3	-	3
4.	Taktyka działań poszukiwawczo-ratowniczych w terenie	1	-	1
5.	Techniki ratownicze wykorzystywane w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych podczas zdarzeń budowlanych.	2	-	2
RAZEM:		9	0	9

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

2. II część szkolenia

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Podstawy prawne funkcjonowania przewodnika psa ratowniczego w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych	2	-	2
2.	Przygotowanie zespołów poszukiwawczych z psami do działań ratowniczych	2	5	7
3.	Przygotowanie psa do działań ratowniczych	1	1	2
4.	Powstawanie i rozchodzenie się zapachu	2	-	2
5.	Taktyka poszukiwań z zużyciem psów w terenie	2	8	10
6.	Taktyka poszukiwań z użyciem psów podczas katastrof budowlanych	2	8	10
RAZEM:		11	22	33

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

III. TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. I część szkolenia

1. Organizacja i funkcjonowanie specjalistycznych grup poszukiwawczo-ratowniczych – 1T

Materiał nauczania:

Podstawy prawne ratownictwa specjalistycznego w kserg. Zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych. Zasady organizacji i funkcjonowania SGPR w kserg. Zadania SGPR po katastrofach i awariach budowlanych. System szkolenia ratowników SGPR. Psy ratownicze w SGPR. Procedury współdziałania z innymi podmiotami ratowniczymi i służbami.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- wymienić przepisy i dokumenty operacyjne regulujące funkcjonowanie SGPR,
- omówić zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w zakresie specjalistycznym,
- omówić strukturę organizacji specjalistycznej grupy poszukiwawczo-ratowniczej,
- omówić zasady dysponowania SGPR do działań,
- omówić system szkolenia ratowników SGPR,
- omówić zakres zadań SGPR po awariach i katastrofach budowlanych,
- omówić zasady funkcjonowania psów ratowniczych w SGPR,
- omówić procedury współdziałania SGPR z innymi podmiotami ratowniczymi i służbami.

Uwagi do realizacji tematu:

Realizując zajęcia z tego tematu należy opierać się o zapisy:

- *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego;*
- *Zasad organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.*

2. Awarie i katastrofy budowlane – 2T

Materiał nauczania:

Definicja awarii i katastrofy budowlanej. Charakterystyka obiektów i konstrukcji budowlanych. Przyczyny powstania zdarzeń budowlanych. Typy zawaleń, zniszczeń oraz uszkodzeń konstrukcji budowlanych. Charakterystyka gruzowiska – uszkodzonych, zniszczonych konstrukcji budowlanych Zagrożenia występujące podczas katastrof budowlanych.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- przedstawić definicje awarii i katastrofy budowlanej,
- charakteryzować obiekty i konstrukcje budowlane,
- omówić przyczyny powstawania zdarzeń budowlanych,
- scharakteryzować typy zawaleń, zniszczeń i uszkodzeń konstrukcji budowlanych,
- omówić charakterystyki gruzowiska, uszkodzonych obiektów i zniszczonych konstrukcji budowlanych,
- scharakteryzować zagrożenia występujące w przypadku katastrof budowlanych.

3. Taktyka działań poszukiwawczo-ratowniczych w przypadku katastrofy budowlanej – 3T

Materiał nauczania:

Zadania zespołów ratowniczych SGPR podczas działań. Fazy działań poszukiwawczo-ratowniczych. Taktyka prowadzenia rozpoznania miejsca zdarzenia, w tym identyfikacja zagrożeń. Zasady wyznaczania strefy zagrożenia. Identyfikacja zagrożeń występujących na gruzowisku. Techniki lokalizacji osób znajdujących się w miejscach niedostępnych. Metody i techniki ratownicze prowadzenia działań. Dobór sprzętu specjalistycznego do wybranej techniki działania. Prowadzenie działań ratowniczych w warunkach dziennych i nocnych. Organizacja działań przy długotrwałych czynnościach ratowniczych. Procedury bezpieczeństwa działań. BHP podczas działań poszukiwawczo-ratowniczych w przypadku katastrof budowlanych.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić zadania zespołów ratowniczych SGPR w przypadku katastrof budowlanych,
- wymienić i scharakteryzować fazy działań poszukiwawczo-ratowniczych,
- omówić taktykę prowadzenia rozpoznania miejsca zdarzenia,
- omówić zasady oznakowania terenu działań ratowniczych i wyznaczania strefy zagrożenia,
- scharakteryzować zagrożenia występujące w przypadku katastrof budowlanych,
- omówić metody lokalizacji osób zaginionych,
- wymienić i scharakteryzować poszczególne metody i techniki ratownicze stosowane podczas działań SGPR,
- wskazać sprzęt wykorzystywany w danej technice ratowniczej,
- omówić zasady prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych w warunkach dziennych i nocnych,
- omówić zasady prowadzenia czynności podczas długotrwałych akcji,
- wyjaśnić procedury bezpieczeństwa działań ratowniczych w przypadku katastrof budowlanych,
- wymienić zadania osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwa działań ratowniczych w przypadku katastrof budowlanych,
- omówić zasady BHP podczas działań poszukiwawczo-ratowniczych prowadzonych w przypadku katastrof budowlanych.

4. Taktyka działań poszukiwawczo-ratowniczych w terenie – 1T

Materiał nauczania:

Zadania SGPR podczas poszukiwań osób zaginionych w terenie. Zasady prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych w przypadku osób zaginionych w terenie. Rozpoznanie oraz czynności planistyczne związane z zarządzaniem zespołami poszukiwawczymi. Metody prowadzenia poszukiwań zależne od posiadanych sił i środków. Elementy wspierające i zwiększających efektywność poszukiwań. Podmioty ratownicze odpowiedzialne i uczestniczące w działaniach poszukiwawczych osób zaginionych.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić zakres zadań SGPR podczas poszukiwań osób zaginionych w terenie,
- omówić zasady prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych w przypadku osób zaginionych w terenie,
- przedstawić ogólne zasady planowania działań poszukiwawczych,
- omówić metody poszukiwań w terenie (m. in. patrole piesze i kołowe, tyraliera, zespoły z psami poszukiwawczymi, użycie śmigłowców i dronów),
- wyjaśnić zasady bezpieczeństwa stosowane podczas poszukiwań w terenie (dublowanie łączności, praca w sektorze, rola nawigatora),
- wyjaśnić elementy wspierające i zwiększające efektywność poszukiwań (mapy, kompas, urządzenia GPS oraz programy komputerowych),
- wymienić podmioty ratownicze odpowiedzialne i uczestniczące w działaniach poszukiwawczych osób zaginionych.

Uwagi do realizacji tematu:

Realizując zajęcia z tego tematu należy opierać się o zapisy:

- *Zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich;*
- *Procedury dysponowania zespołów poszukiwawczych z jednostek włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do działań poszukiwawczych prowadzonych w terenie – załącznik nr 1 do „Porozumienia w sprawie współdziałania Państwowej Straży Pożarnej i Policji zawartego w dniu 30 grudnia 2019 r. pomiędzy: Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej a Komendantem Głównym Policji”.*

5. Techniki ratownicze wykorzystywane w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych podczas zdarzeń budowlanych – 2T

Materiał nauczania:

Techniki ratownicze w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych:

- techniki wykonywania dostępu do osób poszkodowanych,
- techniki przemieszczania i unoszenia elementów konstrukcyjnych,
- stabilizacja elementów konstrukcji budowlanych,
- techniki cięcia elementów i konstrukcji budowlanych,

- prowadzenie działań w ograniczonej przestrzeni,
- ewakuacja i transport uszkodzonego.

Sprzęt specjalistyczny wykorzystywany w działaniach poszukiwawczo ratowniczych.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- wymienić techniki wykorzystywane w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych,
- omówić sposoby wykonywania przebić w ścianach i stropach,
- omówić ogólne zasady przemieszczania i unoszenia elementów konstrukcyjnych,
- omówić zasady stabilizacji ratowniczej,
- omówić techniki cięcia elementów i konstrukcji budowlanych,
- omówić zasady prowadzenia działań w ograniczonej przestrzeni,
- omówić zasady ewakuacji i transportu uszkodzonego na gruzowisku,
- wymienić oraz omówić sprzęt wykorzystywany w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych.

2. II część szkolenia

1. Podstawy prawne funkcjonowania przewodnika psa ratowniczego w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych – 2T

Materiał nauczania:

Przepisy regulujące funkcjonowanie psów ratowniczych w ksrg. Specjalności ratownicze psów. Szkolenie psów ratowniczych. Zasady pracy z psem ratowniczym.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- wymienić i omówić przepisy regulujące funkcjonowanie psów ratowniczych w ksrg,
- omówić specjalności ratownicze psów,
- przedstawić etapy szkolenia psów ratowniczych,
- opisać wymagania egzaminacyjne dla zespołów z psami,
- przedstawić zasady etyczne stosowane w trakcie szkolenia psa,
- omówić warunki funkcjonowania psa w życiu codziennym,
- omówić zasady obowiązujące w transporcie psów.

Uwagi do realizacji tematu:

Realizując zajęcia z tego tematu należy opierać się o zapisy:

- *ustawy o ochronie zwierząt;*
- *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie psów używanych w akcjach ratowniczych;*
- *Zasad organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w Krajowym Systemie Ratowniczo Gaśniczym;*
- *Zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich;*
- *Procedury dysponowania zespołów poszukiwawczych z jednostek włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do działań poszukiwawczych prowadzonych w terenie – załącznik nr 1 do „Porozumienia w sprawie współdziałania Państwowej Straży Pożarnej i Policji zawartego w dniu 30 grudnia 2019 r. pomiędzy: Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej a Komendantem Głównym Policji”.*

2. Przygotowanie zespołów poszukiwawczych z psami do działań ratowniczych – 2T, 5P

Materiał nauczania:

Elementy wyposażenia ratownika i elementy wyposażenia psa do poszczególnych rodzajów działań. Przygotowanie do sytuacji awaryjnych (utrata łączności, wypadek, zabłądzenie, utrata sprzętu nawigacyjnego, atak dzikiego zwierzęcia). Trening psa ratowniczego w zakresie specyficznych warunków działań oraz miejsc trudnych.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- wymienić i omówić wyposażenie ratownika i psa ratowniczego do działań poszukiwawczych na gruzowiskach,
- wymienić i omówić wyposażenie ratownika i psa ratowniczego do działań poszukiwawczych w terenie,
- omówić zasady wzywania pomocy,
- przedstawić sposoby zabezpieczenia się przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi,
- omówić postępowanie w przypadku zabłądzenia,
- omówić postępowanie w przypadku utraty sprzętu nawigacyjnego,
- przedstawić sposoby pozyskiwania wody,
- omówić sposoby postępowania w razie wypadku ratownika lub psa,
- przedstawić sposoby / metody nauczania przeszukania miejsc priorytetowych i specyficznych,
- dobrać odpowiednią technikę przeszukania,
- wykonać przeszukanie miejsca priorytetowego lub specyficznego.

Uwagi do realizacji tematu:

W trakcie realizacji zajęć praktycznych należy przeprowadzić ćwiczenia dostosowane do poziomu wyszkolenia psów z zakresu metodyki szkolenia psów do poszukiwań gruzowiskowych lub terenowych. Zakres ćwiczeń powinien być dostosowany na podstawie obserwacji pracy zespołów podczas symulowanej akcji terenowej oraz gruzowiskowej. W trakcie zajęć należy zwracać uwagę na zachowania psa świadczące o konieczności wprowadzenia dodatkowych, indywidualnych ćwiczeń i form treningu, których celem będzie poradzenie sobie ze specyficznymi trudnościami u danego psa (np. samodzielna praca psa w dystansie od przewodnika).

3. Przygotowanie psa do działań ratowniczych – 1T, 1P

Materiał nauczania:

Kondycja fizyczna psa. Przygotowanie kondycyjne do treningów i utrzymanie dobrej formy psa ratowniczego.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- wyjaśnić znaczenie konieczności utrzymania dobrej kondycji fizycznej psa, w kontekście zwiększenia możliwości jego pracy w terenie i na gruzowisku, oraz jako profilaktyki urazów,
- omówić zasady układania planu treningu kondycyjnego,
- wymienić ćwiczenia wspierające koordynację ruchową i świadomość ciała psa w przestrzeni,
- ułożyć plan treningu kondycyjnego zawierający podstawowe komponenty, takie jak:
 - rozgrzewka,
 - trening siłowy,
 - trening wytrzymałościowy,

- trening koordynacji ruchowej,
- rozprężenie,
- regeneracja.

4. Powstawanie i rozchodzenie się zapachu – 2T

Materiał nauczania:

Definicja zapachu. Zasady rozchodzenia się zapachu w terenie otwartym oraz w budynkach i na gruzowisku.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić cechy charakterystyczne zapachu,
- wymienić składniki zapachu związanego z podłożem i przenoszonego powietrzem,
- omówić stężenie zapachu i dystans oddziaływania,
- wymienić czynniki wpływające na rozchodzenie się zapachu,
- przedstawić zasady rozchodzenia się zapachu w budynkach i na gruzowisku.

5. Taktyka poszukiwań z użyciem psów w terenie – 2T, 8P

Materiał nauczania:

Zasady prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych osób zaginionych w terenie z wykorzystaniem psów ratowniczych. Taktyka wykorzystania psów ratowniczych do poszukiwań osób zaginionych. Metody prowadzenia poszukiwań zależne od posiadanych sił i środków. Stosowanie map, kompasów, programów i urządzeń zwiększających efektywność poszukiwań.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić zachowania osób zaginionych w terenie,
- przedstawić ogólne zasady planowania działań poszukiwawczych,
- omówić metody poszukiwań w terenie,
- omówić taktykę prowadzenia działań w terenie otwartym,
- dobrać i zastosować odpowiednią taktykę działania w terenie otwartym,
- omówić zasady podziału terenu poszukiwań,
- wyjaśnić zasady stosowane podczas poszukiwań (zarządzanie akcją, łączność, znakowanie miejsc szczególnych, konfiguracja zespołu),
- wyjaśnić zastosowanie mapy, kompasu, urządzenia GPS oraz programów komputerowych w działaniach poszukiwawczych,
- zastosować mapę, kompas, urządzenie GPS w działaniach poszukiwawczych,
- przygotować urządzenie GPS do pracy,
- przekazać współrzędne droga radiową,

- zastosować zasady łączności radiowej,
- przeszukać miejsca priorytetowe np. ścieżki i specyficzne, takie jak młodniki, czy miejsca niedostępne.

Uwagi do realizacji tematu:

W trakcie realizacji zajęć praktycznych należy przeprowadzić symulowaną akcję związaną z działaniami poszukiwawczo-ratowniczymi z wykorzystaniem psów ratowniczych w terenie. Scenariusz ćwiczenia ma zawierać wszystkie elementy określone powyższymi celami szczegółowymi.

6. Taktyka poszukiwań z użyciem psów podczas katastrof budowlanych – 2T, 8P

Materiał nauczania:

Zasady prowadzenia działań poszukiwawczo-ratowniczych osób zasypanych po katastrofach i awariach budowlanych z wykorzystaniem psów ratowniczych.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić metody poszukiwania przy użyciu psów ratowniczych po katastrofach i awariach budowlanych,
- wyjaśnić rolę koordynatora pracy psów,
- omówić zasady podziału gruzowiska podczas poszukiwań z użyciem psów ratowniczych,
- podzielić gruzowisko na strefy poszukiwań,
- wykonać szkic przeszukanego obszaru,
- omówić taktykę przeszukiwania obiektów zniszczonych w wyniku katastrofy budowlanej,
- dobrać taktykę przeszukiwania obiektów zniszczonych w wyniku katastrofy budowlanej,
- przeprowadzić przeszukiwanie gruzowiska z wykorzystaniem zespołów z psami ratowniczymi.

Uwagi do realizacji tematu:

W trakcie realizacji zajęć praktycznych należy przeprowadzić symulowaną akcję związaną z działaniami poszukiwawczo-ratowniczymi z wykorzystaniem psów ratowniczych po katastrofach i awariach budowlanych. Scenariusz ćwiczenia ma zawierać wszystkie elementy określone powyższymi celami szczegółowymi.

IV. LITERATURA

1. R. H. Wright, „Nauka o zapachu”, przekład na język Polski dr inż. Władysław Brud.
2. INSARAG: Wytyczne i metodologia, ONZ, Biuro ds. koordynacji pomocy humanitarnej.

V. AKTY PRAWNE

1. Ustawa o ochronie zwierząt.
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie psów używanych w akcjach ratowniczych.
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.
4. Zarządzenie Komendanta Głównego w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich.
5. „Zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym”, KG PSP.
6. *Procedura dysponowania zespołów poszukiwawczych z jednostek włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do działań poszukiwawczych prowadzonych w terenie – załącznik nr 1 do „Porozumienia w sprawie współdziałania Państwowej Straży Pożarnej i Policji zawartego w dniu 30 grudnia 2019 r. pomiędzy: Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej a Komendantem Głównym Policji”.*

VI. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

.....
(pieczęć jednostki delegującej)

KARTA SKIEROWANIA

Jednostka delegująca

Nazwa

Adres

tel. / fax / e-mail

Kieruję Pana / Panią.....

(stopień, imię i nazwisko)

Nr ewidencyjny PSP*.....

na szkolenie specjalistyczne z technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych

realizowane w dniach W

Oświadczam, że kierowany / -a posiada:

- a) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia specjalistyczne ratownika SGPR lub równorzędne**,
- b) kwalifikacje ratownika, aktualne na czas trwania szkolenia, zgodne z wymaganiami określonymi w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym,
- c) kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy lub zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, aktualne na czas trwania szkolenia,
- d) dyplom zdania egzaminu z psem specjalności ratowniczej klasy „0”,
- e) zaświadczenie o szczepieniu psa przeciwko wściekliźnie i innym chorobom zakaźnym,
- f) zaświadczenie / oświadczenie o poddaniu psa odrobaczeniu i zabezpieczeniu pod względem pcheł i kleszczy,
- g) sprzęt ochrony osobistej, wskazany w warunkach przyjęcia na szkolenie,
- h) ekwipunek psa do szkolenia, wskazany w warunkach przyjęcia na szkolenie,

oraz

w przypadku strażaka PSP – kierowany / -a:

- i) nie posiada przeciwwskazań do pełnienia służby na stanowiskach bezpośrednio związanych z działaniami ratowniczymi,
- j) posiada orzeczenie komisji lekarskiej lub zaświadczenie lekarskie potwierdzające okresowe badanie lekarskie, aktualne na czas trwania szkolenia.

w przypadku strażaka ratownika OSP – kierowany / -a posiada:

- i) zaświadczenie lekarskie potwierdzające możliwość udziału w działaniach ratowniczych,
- j) ważne ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis przełożonego uprawnionego do mianowania)***

W przypadku strażaków ratowników OSP:

* - należy podać datę i miejsce urodzenia

** - skreślić w przypadku braku przedmiotowego szkolenia

*** - lub imię, nazwisko i pieczęć przedstawiciela Urzędu Gminy albo Naczelnika OSP.

.....
(pieczęćka jednostki delegującej)

KARTA SKIEROWANIA

Jednostka delegująca

Nazwa

Adres

tel. / fax / e-mail

Kieruję Pana / Panią.....

(stopień, imię i nazwisko)

Data i miejsce urodzenia

na szkolenie specjalistyczne z technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych

realizowane w dniach w

Oświadczam, że kierowany / -a posiada:

- a) dyplom zdania egzaminu z psem specjalności ratowniczej klasy „0”,
- b) zaświadczenie o szczepieniu psa przeciwko wściekliźnie i innym chorobom zakaźnym,
- c) zaświadczenie / oświadczenie o poddaniu psa odrobaczeniu i zabezpieczeniu pod względem pcheł i kleszczy,
- d) sprzęt ochrony osobistej, wskazany w warunkach przyjęcia na szkolenie,
- e) ekwipunek psa do szkolenia, wskazany w warunkach przyjęcia na szkolenie,
- f) zaświadczenie lekarskie o zdolności do udziału w szkoleniu lub oświadczenie o stanie zdrowia umożliwiającym udział w szkoleniu,
- g) oświadczenie o zgodzie na dobrowolny udział w szkoleniu,
- h) ubezpieczenie NNW ważne co najmniej w okresie trwania szkolenia i obejmujące sytuacje mogące wydarzyć się na szkoleniu.

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis osoby delegującej na szkolenie)

.....
(pieczęćka jednostki delegującej)

KARTA SKIEROWANIA

Jednostka delegująca

Nazwa

Adres

tel. / fax / e-mail

Kieruję Pana / Panią.....

(stopień, imię i nazwisko)

Nr ewidencyjny PSP*.....

na szkolenie specjalistyczne
z technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych
dla osoby przewidzianej do pełnienia funkcji dowódcy zespołu poszukiwawczego
(koordynator pracy psów)

realizowane w dniach w

Oświadczam, że kierowany/-a posiada:

- zaświadczenie o ukończeniu szkolenia specjalistyczne ratownika SGPR lub równorzędne*,
- kwalifikacje ratownika, aktualne na czas trwania szkolenia, zgodne z wymaganiami określonymi w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym,
- kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy lub zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, aktualne na czas trwania szkolenia,
- sprzęt ochrony osobistej, wskazany w warunkach przyjęcia na szkolenie,

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis przełożonego uprawnionego do mianowania)

*- skreślić w przypadku braku przedmiotowego szkolenia

KARTA UMIEJĘTNOŚCI
UCZESTNIKA SZKOLENIA SPECJALISTYCZNEGO
Z TECHNIK I TAKTYKI POSZUKIWAŃ Z WYKORZYSTANIEM PSÓW RATOWNICZYCH

.....
 (stopień, imię i nazwisko słuchacza)

.....
 (stopień, imię i nazwisko instruktora)

Lp.	Rodzaj zadania	Punkty	Wynik
1	Stosuje zasady BHP w trakcie działań poszukiwawczych w terenie otwartym	0 / 1	
2	Dobiera i przygotowuje niezbędny sprzęt w zależności od rodzaju poszukiwań	0 / 1	
3	Wykorzystuje kierunek wiatru podczas działań poszukiwawczych	0 / 1	
4	Stosuje odpowiednią metodę i taktykę poszukiwań w terenie otwartym	0 / 1	
5	Wykonuje przeszukanie miejsc priorytetowych lub specyficznych	0 / 1	
6	Zdaje raport z przeszukania terenu otwartego	0 / 1	
7	Rozpoznaje zagrożenia podczas prowadzonych działań poszukiwawczo-ratowniczych	0 / 1	
8	Przygotowuje urządzenie GPS do pracy	0 / 1	
9	Przekazuje współrzędne drogą radiową	0 / 1	
10	Stosuje zasady łączności radiowej	0 / 1	
11	Stosuje zasady BHP w trakcie działań poszukiwawczych na gruzowisku	0 / 1	
12	Przeprowadza przeszukanie gruzowiska	0 / 1	
13	Stosuje odpowiednią metodę i taktykę poszukiwań na gruzowisku	0 / 1	
14	Wykonuje szkic przeszukanego obszaru	0 / 1	
15	Wykonuje rozgrzewkę psa przed pracą	0 / 1	
16	Wykonuje rozprężenie psa po pracy	0 / 1	
Test Końcowy			
17	Test końcowy	0/24	
SUMA PUNKTÓW			

.....
 (podpis prowadzącego zajęcia)

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
(stopień, imię i nazwisko)

Nr identyfikacyjny / ewidencyjny PSP*

ukończył.....

szkolenie specjalistycznego z technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych

przeprowadzone w.....

w okresie od.....r. do.....r.

według programu z dnia.....

zatwierdzonego przez.....

.....

....., dnia r.
(miejscowość)

Nr

ORGANIZATOR

.....
(pieczęć, podpis)

* W przypadku osób spoza PSP należy podać datę i miejsce urodzenia

I część szkolenia

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Organizacja i funkcjonowanie specjalistycznych grup poszukiwawczo-ratowniczych	1	-	1
2.	Awarie i katastrofy budowlane	2	-	2
3.	Taktyka działań poszukiwawczo-ratowniczych w przypadku katastrofy budowlanej	3	-	3
4.	Taktyka działań poszukiwawczo-ratowniczych w terenie	1	-	1
5.	Techniki ratownicze wykorzystywane w działaniach poszukiwawczo- ratowniczych podczas zdarzeń budowlanych.	2	-	2
RAZEM:		9	0	9

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

II część szkolenia

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Podstawy prawne funkcjonowania przewodnika psa ratowniczego w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych	2	-	2
2.	Przygotowanie zespołów poszukiwawczych z psami do działań ratowniczych	2	5	7
3.	Przygotowanie psa do działań ratowniczych	1	1	2
4.	Powstawanie i rozchodzenie się zapachu	2	-	2
5.	Taktyka poszukiwań z zużyciem psów w terenie	2	8	10
6.	Taktyka poszukiwań z użyciem psów podczas katastrof budowlanych	2	8	10
RAZEM:		11	22	33

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
(stopień, imię i nazwisko)

Nr identyfikacyjny / ewidencyjny PSP*

ukończył.....

szkolenie specjalistycznego z technik i taktyki poszukiwań z wykorzystaniem psów ratowniczych

*dla osoby przewidzianej do pełnienia funkcji dowódcy zespołu poszukiwawczego
(koordynator pracy psów)*

przeprowadzone w.....

w okresie od.....r. do.....r.

według programu z dnia.....

zatwierdzonego przez.....

.....

....., dnia r.
(miejscowość)

Nr

ORGANIZATOR

.....
(pieczęć, podpis)

I część szkolenia

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Organizacja i funkcjonowanie specjalistycznych grup poszukiwawczo-ratowniczych	1	-	1
2.	Awarie i katastrofy budowlane	2	-	2
3.	Taktyka działań poszukiwawczo-ratowniczych w przypadku katastrofy budowlanej	3	-	3
4.	Taktyka działań poszukiwawczo-ratowniczych w terenie	1	-	1
5.	Techniki ratownicze wykorzystywane w działaniach poszukiwawczo- ratowniczych podczas zdarzeń budowlanych.	2	-	2
RAZEM:		9	0	9

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

II część szkolenia

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Podstawy prawne funkcjonowania przewodnika psa ratowniczego w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych	2	-	2
2.	Przygotowanie zespołów poszukiwawczych z psami do działań ratowniczych	2	5	7
3.	Przygotowanie psa do działań ratowniczych	1	1	2
4.	Powstawanie i rozchodzenie się zapachu	2	-	2
5.	Taktyka poszukiwań z zużyciem psów w terenie	2	8	10
6.	Taktyka poszukiwań z użyciem psów podczas katastrof budowlanych	2	8	10
RAZEM:		11	22	33

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem